

Detta är en oavslutad berättelse nedtecknad av Åke Fritzson. Han beskriver här ett barndomsminne vid ett besök hos sin morfar och mormor.

Det finns två sakfel: Åkes morfar hette inte Herman. Hans namn var Johan Hugo Sandström. Han avled 1933, inte 1932.

Hos morfar och mormor

Morfar hette Johan Herman Sandström. Herman hade han säkert fått till minne av sin far som hette Herman Larsson och var född 1830. Mormor hette Olga, var född Dahlkvist och kom från Småland. När Johan och Olga gifte sig 1890 brukade de en liten gård i Vistorps socken. Efterhand som de 9 barnen växte till arrenderade morfar stora gårdar. Det blev Trädets gård och Årås säteri i Kölingared och så småningom (1923?) köpte morfar Hjälmaryd i Solberga socken. Hjälmaryd låg vid en mindre väg som gick genom skogarna från Örsered till Rolkared. Ladugård och lador hade dörrar med korslagda listverk, som målats vita mot den eljest röda kulören. Det tyckte jag såg väldigt fint ut. Mangårdsbyggnaden var en tvåvåningsbyggnad och runt trädgården låg en bastant stenmur. Men där bodde morfar och mormor och morbror Joel och småflickorna Elin, Ester och Rut.

Jag skulle få bo i Hjälmaryd en vecka. Om det var ett straff eller en uppmuntran vet jag inte. Inte heller har jag några direkta minnen av vad som hände under veckan, utom ett enda. Det var morfars morgonandakt. Efter frukosten satt alla kvar vid bordet. Morfar satt alltid på en särskilt hög stol. Han hade nämligen ett rakt ben och gick med käpp. Hans långa skägg inramade ett magert ansikte med kraftiga kindknotor. Morfar anbefalldes tystnad och så öppnade han en sliten gammal bok – om det var Bibeln eller en postilla minns jag ej. Han läste ett stycke medan alla satt med knäppta händer. Ibland hände det att morfar ställde några frågor kring det han läst. Kanske ett sätt att kontrollera att alla lyssnat. Men jag lyssnade nog dåligt. Det var så mycket att titta på i det stora köket på Hjälmaryd. Den stora spisen och skåpen och alla runt bordet. Lille Åke kunde inte svara på frågan som kom från Morfar. Han hade inte lyssnat ordentligt. Jag minns hur jag skämdes och hur rodnaden färgade ansiktet. Och inte blev det bättre när småmostrarna fnissade.

Morfar var sträng. Jag hade en stor respekt för honom. Det var inte ofta man kunde upptäcka ett leende i hans skäggiga ansikte. Mormor var gladare. Hon skrattade gott och hennes ansikte lyste mot oss barn. Men ibland kunde vi förstå att det var hon som regerade. Johan Herman hade kanske sin överman. Morfar dog 1932 (70 år) och mormor...

Åke Fritzson